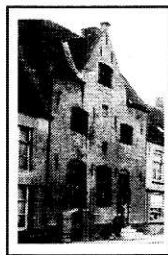
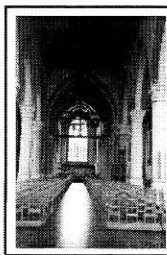
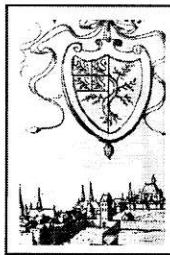

Elck zegg'het voorts

Nieuwpoortse archiefkrant

Verschijnt viermaandelijks - jaargang 2 - nr. 3 - juli 2010

Editoriaal

In dit nummer hebben we twee artikelen, die een vervolg zijn van nr. 2 van maart. We lezen de reportage verder over de eerste spoorlijn naar Nieuwpoort uit 1868. De inwoners van Nieuwpoort werden toen vriendschappelijk als **Buts** betiteld, zoals de rederijders dat plachten te doen.

In een pelgrimsboek in 's Hertogenbosch las Jan Gerits over een paar devote Nieuwpoortenaren.

De kritische Jan Hendrickx uit Alveringem kreeg het even benauwd in 1562 te Nieuwpoort. Hij kon echter rekenen op een oude dorpsgenoot, die toevallig burgemeester was te Nieuwpoort, en op wat 'steekpenningen'. Dat was slechts uitstel, want twee jaar later was hij een echte anarchist geworden.

Waar leden van de familie Meynne twee eeuwen in Nieuwpoort de dienst hebben uitgemaakt, konden naamgenoten getraceerd worden tot in de 16e eeuw, maar ook in het Duinkerkse.

Het loont de moeite het comfort te gebruiken van onze stadsbibliotheek. Meer dan ooit te voren staat het personeel u met raad en daad bij. Bibliothecaris Evelyne De Pauw stelt de 'Erfgoedcollectie' voor. Dit najaar zal de figuur van Emile Fryns uitvoerig belicht worden.

Er mag misschien herinnerd worden dat de "Bib" in de Kokstraat, met de naam *De Keure*, gebouwd is waar vroeger een jeugdclub was gevestigd. Daarvoor was er een museum, daarvoor een tekenschool, daarvoor stond op het terrein een militair hospitaal en daarvoor een klooster van de Annunciaten tot tegen de Hoogstraat!

Honoré Boydens kwam er in het archief achter dat een originele pastoor, halfweg de 18de eeuw, een loterij inrichtte om met de opbrengst noodzakelijke herstellingen aan de kerk te helpen financieren.

Geschiedenis

De yzeren weg van Diksmuide naar Nieuwpoort (vervolg)

Het Stadsbestuur had een warme oproep gelanceerd om de huizen en straten 's avonds op passende wijze te verlichten. Deze oproep bleek geen groot succes te zijn. 'Velen aan wie het een plicht was te verlichten lieten hunnen woonst in den duister', terwijl enkele families toch een inspanning hadden gedaan om hun huis op een originele wijze te verlichten. Een bijzondere vermelding verdiende Pieter De Swarte, aannemer uit de Kaaistraat, waar in transparante letters volgende verzen waren aangebracht:

'Brenge, IJzerenbaan,
voor 't volksbestaan
Van Nieuwpoort beëtrij mede.
Want, lamheid schaad
En baart het kwaad,
Soms tijds, spijs recht en rede!

Oh! Snelle stoom,
Wees Welkoom
In Nieuwpoortsche oude wallen!
Brenge rijke vracht!
Aan 't nageslacht
En, welvaart aan ons allen!

G. Demerre

Het muziek speelde nog tot lang in de nacht. De sfeervolle fakkerverlichting hield de hele avond

'alom veel volk ter been'.

Vanaf maandag 10 februari 1868 was er nu dus een dagelijkse treinverbinding tussen Nieuwpoort en Diksmuide. De 'IJzerenweg Lijn Nieuport-Dixmude' bracht de reizigers in 25 minuten ter bestemming. De 'Avapeur', zo werd de stoomtrein in de volksmond genoemd, stoomde drie maal per dag – om 7u05, 11u45 en 17u35- klokvast naar Diksmuide. Na 12 minuten hield hij even halt in Pervijze. De uurregeling gaf de reiziger de mogelijkheid om een vlotte aansluiting te hebben op de trein naar Lichtervelde, Brugge, Kortrijk en Veurne. Vanuit Diksmuide kon men om 10u, 14u50 en 20u25 richting Nieuwpoort sporen.

In het 'Weekblad van Dixmude' verscheen een kort verslag van de inhuldigingsfeesten te Nieuwpoort. 'Thans is Nieuport niet meer op den vergeten hoek van België gelegen. Met den ondernemingsgeest, die wij bij de **Buts** kennen, zal hun klein steedje vooruitgaan en bloeien. Het had eenen ijzerenweg nodig, het moest verbonden worden aan het belgisch spoornet. (...) De bewoners onzer streek zullen nu Nieuports badseizoen in massa gaan bezoeken; de ijzerenweg is een nieuw en krachtig middel van vriendschap tusschen de burgers van beide steden.'

En dat de nieuwe verbinding geen overvloedige luxe was bleek nog uit een brief gericht aan de redactie van 'De Stad Nieuport'. De staat van het wegennet bleek nog steeds oorzaak van veel ongenoegen: '... durf ik ootmoedig doen opmerken dat het onderhoud der straten toch nog al iets beter zoude kunnen opgepast worden, en zoo inwoners en vreemdelingen bevrijden van de onaangename verrassing, 's avonds, met neus en mond, in mesthopen te midden der straten liggende, te ploffen...'

Op speciale gelegenheden zat de trein naar Diksmuide overvol. Op tweede Paasdag (Paasmaandag) trok de Nieuwpoortse bevolking in grote getale naar de kermis in de boterstad. 's Avonds kwam men met een uur vertraging terug!

Naar aanleiding van de Heilige Bloedprocessie in Brugge (op maandag 4 mei) werd een speciale uurregeling ingevoerd om de belangstellenden uit Nieuwpoort en omstreken via Diksmuide op tijd naar Brugge te brengen. Reizigers hadden zelfs de gelegenheid om vanaf vrijdag 1 mei aan de halte te Ramskapelle 'nabij den steenweg naar Nieuport' kaarten te kopen voor de vroegste trein van maandag 4 mei. De belangstelling was duidelijk groter dan het aantal plaatsen.

In Nieuwpoort was nu alle hoop gevestigd op het komende badseizoen. In de zomermaanden van 1868 kon men nu voor het eerst vaststellen of de treinverbinding met Diksmuide een positieve invloed zou

hebben op het toeristische komen en gaan.

Het badseizoen werd officieel op gang getrokken op zondag 28 juni 1868. Op het stationsplein werden koetsen ingelegd die, aansluitend op de treinverbindingen, de toeristen (men sprak toen nog steeds van de 'vreemdelingen') naar het strand zouden brengen. Om het geheel nog aantrekkelijker te maken werd door het Stadsbestuur een gedurfd 'muziekfestival' aangekondigd. Het programma, goedgekeurd op de gemeenteraadszitting van 15 juni 1868, moest op zaterdag 11 en zondag 12 juli de massa naar de badplaats lokken.

Na wat diplomatische druk mocht ook de naam van Goliath, de Nieuwpoortse stadsreus, op de tweede editie van het programmaboekje worden afgedrukt. (we wensen in een volgende bijdrage later nog terug te keren op de verrassende terugkomst van de Nieuwpoortse reus). Het relatieve succes van deze tweedaagse, 'met het bezoek van zoo vele vreemdelingen en verwijderde inboorlingen' plaatste de badstad schuchter in de voetsporen van enkele grote spelers op het toeristische veld.

In het 'Weekblad van Dixmude' kon men zich in augustus 1868 alvast verheugen op het Nieuwpoortse succesverhaal. 'We zien met veel genoegen dat Nieuport alles wat mogelijk is doet om de vreemdelingen tot zijn schoon strand uit te lokken. In de maanden augusti en september zullen de feesten elkander opvolgen en er zijn bijzondere treinen ingericht, op de zondagen, welke zullen toelaten de bezoekers van den zeeoever, Nieuport om 9u15m. te verlaten. Op die dagen zal geheel Dixmude in Nieuport willen zijn! (...) Frissche lucht, heerlijk uitzicht ter zee, schoone feesten, geen ontijdig vertrek, wat kan men meer vragen?'

De treinwagons zaten zeker op zondag overvol, er was dikwijls een gebrek aan rijtuigen! Het geoefende oog herkende zeer gekende families die in Nieuwpoort het middagmaal nuttigden en vervolgens met de eigen rijtuigen naar zee trokken om er te baden of om op het strand te wandelen.

Een jaar later, juni 1869, werd gestart met de werken om de spoorweglijn door te trekken tot Nieuwpoort-Bad. 'Ce travail est destiné à donner un essor définitif à notre établissement de bains; les étrangers pourront descendre directement au bord de la mer; là, ils trouveront dans les hôtels érigés depuis deux ans, tout le confort que l'on peut désirer.'

De plechtige inhuldiging greep reeds twee maanden later plaats op zondag 15 augustus. Onder een stralende hemel, begeleid door uitbundige beiaardklanken, werd gouverneur Vrambout door burgemeester Van Baeckel-Foqueur in het station van Nieuwpoort opgewacht. De eretrein zette vervolgens zijn weg verder tot in Nieuwpoort-Bad waar de trein tot stil-

stand kwam op enkele tientallen meters van het noordzeestrand. De weinige villa's in het badstadje waren rijkelijk versierd. Het feestelijke banket, voor zo'n 70 tal gasten werd opgediend in het gloednieuwe 'Grand Hôtel des Bains'. De rijk gevulde tafels werden aangeboden door de heer Benjamin Crombez. In de namiddag was er op de zeedijk een stoet met mooi versierde wagens en een optocht van landbouwpaarden. 's Avonds werd op het marktplein een vuurwerk afgestoken.

Een ritje naar Nieuwpoort-Bad duurde 5 minuten. Nergens aan de Belgische kust werden toeristen per trein zo dicht bij het strand gebracht. De reizigers werden gelost in het nieuwe stationsgebouw, opgetrokken op het oostelijke einde van de 'Avenue François'.

Het Nieuwpoortse stadsbestuur had samen met de 'Société Générale d'Exploitation de Chemins de Fer' onbewust de deur geopend naar het toeristische succesverhaal van de eenentwintigste eeuw. Laat ons echter niet vergeten dat de start, nu meer dan 140 jaar geleden, zeer bescheiden was. Grootgrondbezitter Benjamin Crombez bleef zijn stempel drukken op de verdere uitbouw van de piepjonge badplaats. (de stichtingsakte van Nieuwpoort-Bad was op het stadhuis van Nieuwpoort ondertekend op 21 april 1864!) Crombez hield jaren lang vast aan een strikt elitaire uitbouw van de badplaats. Deze strakke houding belemmerde de nodige initiatieven om in deze beginjaren echt het grote publiek te kunnen aanspreken.

Tussen 15 en 25 augustus 1869 verbleven er officieel in Nieuwpoort-Bad...90 vreemdelingen in één van de vier 'établissements' met hotelvoorzieningen! (Hôtel Kursaal, Grand Hôtel des Bains, Pavillon de l'Yser en de Meiboom). Ook in de stad werd toen reeds aan verblijftoerisme gedaan. In dezelfde periode verbleven hier 109 vreemdelingen. Ze hadden hun intrek genomen in Hôtel du Pélican, Hôtel du Perroquet, Hôtel l'Espérance en l'Union. Een groep vreemdelingen verbleef bij particulieren of familie.

Net geen 200 vreemdelingen die vanuit alle windstreken het avontuur trotseerden om hier hun vakantie door te brengen. 'De Stad Nieuport' drukte in bijlage op 1 september 1869 hun namen af. Deze pioniers, veelal welgestelde burgers uit binnen- en buitenland, stonden aan de wieg van het verhaal dat vandaag nog steeds tot de verbeelding spreekt. Alle sporen van toen zijn zo goed als verdwenen. De badstad staat anno 2010 voor nieuwe uitdagingen. Uitdagingen die zwanger zijn van de dromen van weleer.

L. Filliaert

Mirakel ?

Reeds vanaf het begin was de parochiekerk te Nieuwpoort toegewijd aan O.-L.-Vrouw. Tot de verwoesting in WO 1 maakte de verering van een Mariabeeld in Nieuwpoort een vast ritueel uit voor de vissersbevolking. Daarbij was er niet uitdrukkelijk sprake van een pelgrimsoord zoals wél in Lombardsijde sinds 1596. Pelgrimsplaatsen waren en zijn nog altijd herkenbaar aan ex-voto's die uit dankbaarheid geofferd werden.

Nu minder bekend, maar zeer populair in de middeleeuwen was O.L.Vrouw van 's Hertogenbosch. Daar hebben ze een mirakelboek waar alleen bedevaartgangers zijn opgetekend die op vrijwillige basis, met het oog op genezing of een andere gunst, een pelgrimtocht hebben ondernomen.

Vanaf de zomer van 1381 begonnen de wonderen daar. Er werden er 12 opgetekend tussen 2 februari en 7 november alleen al. De Mariale devotie was begonnen in 1380 en kende een hoogtepunt in 1383.

Het eiken Mariabeeld in de Sint-Janskathedraal is gedateerd tussen 1280 en 1320.

Op het nr. 40 wordt Margriet, de echtgenote van Jan Brixis uit Nieuwpoort, vermeld. Ze schonken twee ogen van zilver aan O.L.Vrouw uit dankbaarheid voor het genezen van blindheid.

Er werd meteen een protocol bij geschreven op datum van 23 februari 1384 (o.s.), dus was dat 1385!

Op 6 januari was Margriet met haar man teruggekomen van een pelgrimtocht uit Sint-Niklaas en thuis aangekomen, was ze volledig blind.

Na vijf dagen beloofde zij een bedevaart naar Maria van 's Hertogenbosch en een offerande van twee ogen van 'was'. Kort daarop kon ze al zien op één oog. Daarop beloofde zij twee ogen van zilver, waarna zij geheel genas. Zij volbracht de bedevaart met haar man.

In datzelfde boek, onder nr. 60 staat een zeer bizarre gebeurtenis uit 1443.

Een man en een vrouw uit Nieuwpoort, hadden 42 jaar een herberg gehad te Venetië. Ze waren er rijk door geworden. Zij wilden terug naar Vlaanderen om te rentenieren. Ze kochten een schip, huurden bemanningsleden en voeren weg. Toen kwam er

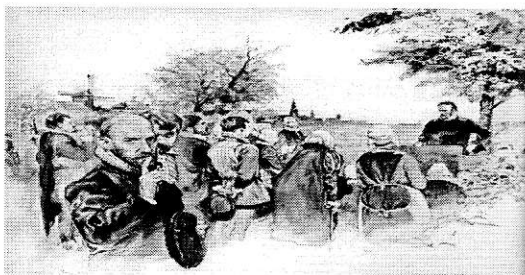
een onweer waarbij het schip brak. De bemanning stapte in de reddingsloep en ging aan land. De man, zijn vrouw en negen kinderen bleven op het schip en zij verdronken, behalve de man.

Hij bad tot Maria van 's Hertogenbosch en beloofde als offerande een ton 'was'. Ook beloofde hij twee zilveren ogen, als hij de verdrinkingsdood van zijn vrouw niet hoefde te zien. Hij hield zich vast aan een plank, ging vaak onder water, maar hield het beeld van Maria voor ogen. Na lange tijd werd hij door vissers uit het water gehaald, die hem van zijn geld beroofden en hem op het strand lieten liggen. Ze plunderden bovendien het scheepswrak. De man zelf kwam er bovenop, kreeg van de bisschop van een naburige stad een getuigschrift en volbracht zijn bedevaart.

naar J. Gerits in *Ons Heem*, jg. 46, nr. 1.

G. Demerre

Nieuwpoort 1562

Jan Hendrickx vertelt in een brief aan zijn vrienden in Emden over zijn hachelijk avontuur in Nieuwpoort.

Hij was geboren in Alveringem in 1532, ging studeren in Leuven vanaf 1548 en werd kapelaan vanaf 1554, eerst in Alveringem, dan in Mannekenvere.

In 1560 kwam hij in contact met Pieter Hazaert een calvinistische predikant die hem "in twyfele brochte vanden gheloove"

Ze blijven beiden werkzaam in Hondschote, Belle en Nieuwkerke, waar ze preken in het open veld. In de loop van het jaar 1561 worden reeds kettters aangehouden, en enkele keren bestormen hun geloofsgenoten de gevangenis om hun broeders te bevrijden. Naar het einde van het jaar 1561 toe wijken Hazaert en Hendrickx naar Sandwich uit waar de discussie woedt onder de protestanten of het geoorloofd is met geweld zich te weer te stellen ...

De meerderheid is voor geweldloosheid, maar Hazaert en Hendrickx leggen zich daar niet bij neer.

Ze komen terug via Nieuwpoort op weg naar Emden in Oost-Friesland (nu Duitsland).

In Nieuwpoort aangekomen vindt Hendrickx een schipper bereid om hem 's anderendaags naar Gouda te brengen. In afwachting verblijft hij in de herberg "In de Ingel".

[Die was gelegen in de Marktstraat ongeveer op de plaats van de drukkerij Dumon]

In de keuken zit daar een heel gezelschap, onder wie de stadhouder van de baljuw van Nieuwpoort. Er wordt over het Oostland gesproken en over de godsdienst aldaar. Als Jan moet betalen voor het genuttigde avondmaal zien de omzittenden dat hij een rijk gevulde beurs heeft. De gerechtsambtenaar vraagt hoe hij aan al dat geld komt.

"Ic track mijn snijder huut, ic hadde hem gequetst, hadde hij mij niet laten gaen", zo vertelt Jan, waarop de baljuwassistent zijn rapier in aanslag brengt. Met de hulp van de opgeroepen cipier wordt Jan naar de gevangenis overgebracht ... "Sij sloegen mij twee boeijen aen ende staecken mij daer men dieven ende moeders lecht."

[Hopelijk blijft men in Nieuwpoort onthouden wàr die gevangenis zich bevond in de Langestraat !]

Dan stelt hij al zijn vertrouwen op Charles Heeve, eveneens afkomstig van Alveringem, en burgemeester te Nieuwpoort!

In de gevangenis wordt hij over verschillende geloofspunten verhoord op last van de hoogbaljuw, in aanwezigheid van de burgemeester. Daar komen ze te weten dat Jan Hendrickx getrouwd is met zijn *goeijken* (meid). Men vermoedt dat hij een 'wederdoper' was. Zijn oordeel over de doop stelt de ondervragers enigszins gerust.

"Ic houde den kinder doope voor goed ende hoprecht, mitsgaders dat het misbruck gewert sij, dat is, dat se doopen elck lant naer sijnder moeder tale, in de name des Vaders, des Soons, des Heeligen Geestes."

[Het probleem dat de 'wederdopers' maakten was, dat zij zich niet konden verzoenen met de kinderdoop en het gebruik van de volkstaal bij dat sacrament]

Daarop wordt Jan door bemiddeling van de burgemeester uit de kerker gehaald en in een comfortabel bed gelegd, niet zonder protest van de baljuw. Tevens zorgt de burgemeester ervoor dat de arrestant goed te eten krijgt. Jans broer Christiaan komt zich ook het lot aantrekken en huurt daarbij een groot practijsijn (hier advocaat bedoeld).

Deze pleit dat Jans opvattingen helemaal overeenstemmen met de gewoontes in Emden. Hij stelt dat men hem bezwaarlijk een overtuigd ketter kan noemen.

Daarop volgde een juridische procedure tot bij de Geheime Raad in Brussel. Het verhoor moest wor-

den overgedaan ofwel door de inquisiteur ofwel voor de burgemeester, schepenen en alle notabelen van Nieuwpoort.

De burgemeester Charles Heeve kiest voor het tweede en hij adviseert Jan niets meer toe te voegen aan zijn verklaringen.

De baljuw en zijn stadhouder maken bezwaar tegen die rechtsgang, maar worden door broer Christiaan gepaaid met een "grootte somme gelde". Christiaan betaalt de gevangenskosten en nog wat bovenop en verklaart Jan onderdak te verschaffen op voorwaarde dat hij in het land blijft.

Met geld van zijn broer en het gezag van de burgemeester kan Jan zijn hachje redden!

Burgemeester Heeve speelde hier een beslissende rol voor zijn "sonderlinghen vriend", want door zijn toedoen werd deze weggelopen priester niet aan de kerkelijke rechtbank overgeleverd, hetgeen wel was voorgeschreven voor clerici ...

Amper vrijgelaten zoekt Jan weer zijn strijdgenoot Hazaert op in Hondschote. Zijn rol van koppige dissident is nog niet ten einde. Twee jaar later wordt hij, na heel wat wedervaren, in Rupelmonde terechtgesteld als ketter en opstandeling.

naar J. Decavele, De eerste protestanten in de Lage Landen, DF, 2004.

G. Demerre

Familie

De familie Meynne te Nieuwpoort (vervolg)

In de genealogische Nieuwpoortse bronnen die wij raadpleegden hadden wij 170 diverse naamdragers Meynne, waarvan een 40-tal te situeren zijn vóór Nicolaus Meynne. We hebben vooralsnog geen direct verband kunnen vinden met de overige 130 !

Bij die eerste groep hebben wij Judocus Meynne die geattesteerd is met drie zonen Hubert, Petrus en Judocus, allemaal nog geboren vóór 1600.

Los van deze vier naamdragers vinden wij in het laatste kwart van de 16e eeuw nog Meynne's en wel in de eigenaarslijst die bestudeerd werd door G. Dalle.

Hij vond tussen de 975 eigenaars of huurders te Nieuwpoort :

Joris Meynne met een huis in de Langestraat (zuid),

Joanna Meynens (zuster) met een pand in de Langestraat (noord),

Wed. **Jacob Meynens** met een huis in de Houtbrekersstraat (Jacobsstraat-west),

Hubrecht Meynen met een vervallen huis in de Kokstraat oost,

Erfgen. **Hubrecht Meynen** kochten een huis in de Dischhoek bij de Stegherpoort (nu noordeind Havenstraat),

Cornelis Meynen met een huis in de Klekerstraat (nu Astridlaan-west),

Pieter Meynen kocht in 1577 een huis in de Hoogstraat-west en in 1578 in de Kokstraat-west,

Kinderen **Pieter Meynen** hadden een huis in de Klekerstraat (nu Astridlaan-oost) in 1587,

Jaspar Meynen huurde een huis in de Kokstraat-west,

Gysbrecht Meynen had een huis in de Dischhoek-zuid (nu eind Havenstraat),

Willem Meynen had een vervallen eigendom in de Klekerstraat (nu Astridlaan-oost),

Gillis Meynen had een huis in de Hoogstraat-west,

M. Meynen was huurder in de Schipstraat-west en tenslotte

Lauwers Meynen had een huis in de Plompstraat-noord (nu oostelijk eind Ankerstraat).

Deze bewoners van Nieuwpoort (van omstreeks 1576) waren dus met zekerheid tijdgenoten van vader Judocus Meynne, waarvan wij sterk vermoeden dat hij slechts een 10-tal jaar vroeger moet geboren zijn.

We kunnen dus wel stellen dat de familie Meynne reeds voor een tweetal generaties gedurende de 16e eeuw resideerde te Nieuwpoort.

BELANGRIJKE FAMILIE

"Te Nieuwpoort had men de familie Meynne, die bijna uitsluitend uit radikalen bestond. Het waren vooral handelaars, reders, brouwers en nijveraars. Als notabelen bezetten ze in deze stad dan ook allerhande belangrijkste bestuursposten. Tussen 1848

en 1884 bevonden zich onder hen een gemeenteraadslid, twee schepenen, een burgemeester en verscheidene leden van de besturen van de *dis*, de godshuizen, de staatsmiddelbare school en openbare stapelplaats.

Heel wat dynamische figuren onder hen weken uit naar Brussel of Brugge, waar hen betere ontplooiingsmogelijkheden wachtten als rechtsgeleerde, geneesheer en kunstenaar (een componist en een kunstschilder), dan in het kleine Nieuwpoort. Vaak bleven ze hierbij connecties onderhouden met hun moederstad. Niet alleen via familiebanden, maar ook door openlijke politieke en culturele interventies."

Hun invloed werd ook goed geïllustreerd tijdens de legislatuur van burgemeester Henri Vanderbeke (1838-1853).

Michiel Meynne was stadstresorier, Louis Meynne - Van de Vyvere was raadslid en een andere Louis J.A. Meynne was schepen.

De eigenlijk macht van de stad lag bij de familie Meynne. Burgemeester Vanderbeke was met 'handen en voeten' gebonden. Dank zij hun patronaat verkreeg hij zelfs een zetel in de provincieraad !

Een sterk staaltje noteerde Mortelmans, naar aanleiding van de havenproblematiek en de verkiezingen in 1863.

Louis Meynne (1796-1869) had een monopolie met zijn Nieuwpoortse rederij. De lokale parlementair was een katholiek en die van Oostende was een liberaal. Deze laatste slaagde erin met succes de Nieuwpoortse haven de pas af te snijden.

Louis Meynne echter kon de Nieuwpoortse kiezers voor de provincieraad en parlement aan een waar dwangbuissysteem onderwerpen. Ze werden tijdens de woelige dagen in 1863 allemaal naar het stadhuis geroepen. Ze moesten ten stelligste beloven allemaal voor de liberale kandidaat te stemmen. 87 op de 90 gerechtigden deden dat dan ook.

DUINKERKE

Waar de Nieuwpoortse stamvader Nikolaus Meynne in Duinkerke is geboren, zijn ongetwijfeld andere Meynne's in het Duinkerkse gebleven.

Omstreeks de eeuwwisseling 1800, leert ons 'google' op internet, dat er op 17-11-1790 een luitenant stierf van 22 jaar : Nicolas François Meynne. Op 1-9-1794 stierf een kind van 9 maanden: Matthieu Charles Meynne, waarvan de ouders Joseph Ignace & Vanhemschoote Marie France waren .

In de vloot van Napoleon naar Egypte was de kapitein van de "Jean Bart" in 1801 François Jacques Meynne en wij komen hem nog eens tegen als bevelvoerder van de "Ville d'Aix" in de invasievloot van 1804.

Bij een bevolkingstelling van 1826 woonden in de rue de Collège nr. 17 : François Désiré Meynne (68), Louis Meynne (54) als capitaine de navire en Françoise Charlotte Meynne (70).

Met dank aan R. Mortelmans, Politieke machtstrijd in het arrondissement Veurne (1848-1894), KUL, 1979 en G. Dalle, Topografie van de armoede en de rijkdom, Nieuwpoort 1576-1601, 1987-1988.

H. Boydens
G. Demerre

De bibliotheek van Nieuwpoort

Sinds 1997 is de bibliotheek gehuisvest in de Kokstraat 18A. Ze beslaat er de ganse benedenverdieping van een eigentijds flatgebouw. In 2009 werd de erker weggehaald om extra ruimte te creëren. Er werd ook een volledig nieuwe balie geïnstalleerd.

Heb je drempelvrees om een kijkje te komen nemen? Geen nood, de glazen ingangdeuren gaan automatisch open. Het gevoel van rust, kalmte en licht nodigt je uit om je rechtdoor te begeven naar de nieuwe balie.

Een vriendelijke begroeting werpt meteen al het lood uit je schoenen. Ben je zinnens om eerst je gelezen boeken af te geven of verkies je liever op verkenningstocht te gaan langsheen de boekenrekken? In de ruimte langs de linkerkant bieden de stalen rekken de gelegenheid om te snuisteren in het groot aanbod van de netjes genummerde en geklasseerde collectie voor volwassenen. De rechterraimte is dan meer kleurrijk ingericht om de jeugd alle soorten (ont)spannende verhalen te bieden. Er zijn ook strips, knutselboeken en kinderkookboeken. Wie het moeilijk heeft om wegwijs te raken of om het gezochte boek te vinden kan steeds terecht aan de balie waar een vriendelijke dame je alle kneepjes toelicht. Zij helpt je en zoekt het boek op in de catalogus. Is

het boek niet voorhanden in Nieuwpoort, dan kan je het bij een andere bibliotheek bestellen. Omdat de bibliotheek ingestapt is in het Provinciaal Bibliotheekstelsel, kan je via internet de catalogus ook thuis raadplegen en zelfs je boeken verlengen.

Wist je dat de boekenafdeling recentelijk verrijkt is met een erfgoedcollectie met werken over Nieuwpoort of geschreven is door Nieuwpoortenaars? Sinds april 2009 laat de bibliotheek enkele pareltjes zien via maandelijks wisselende tentoonstellingen met name 'Nieuwpoortse Gewrochten'.

Zo, je hebt gevonden wat je zocht. Blijf nog even rustig genieten van de gezellige ruimte; neem plaats aan de rechthoekige eikenhouten tafel om eventuele notities te nemen of om de dagelijkse of wekelijkse nieuwtjes op te zoeken in kranten en tijdschriften. Een kopieermachine staat ter beschikking om wat je juist zocht over te nemen.

Je kan daar ook 'lezen met je oren' want Daisy is in de bibliotheek beschikbaar sinds de lente van 2009. 't Is geen poppetje noch sprookjesfiguur. Het is een speciaal digitaal formaat voor luisterboeken. Daisy staat voor 'Digital Accessible Information System' en biedt de kans aan slechtzienden om je verhaal te beluisteren.

Ben je toerist en wil je snel even je mail checken of iets opzoeken? Je hoeft daarom niet in Nieuwpoort te wonen, een kleine bijdrage als lid is voldoende.

Is er een ander probleem? Ben je tijdelijk of definitief in de onmogelijkheid om naar de bib te komen? Wel dan staat een ploeg vrijwilligers klaar om je uitgekozen 'pareltjes' aan huis te leveren.

De bib leren kennen kan ook via de jaarlijkse verwendag, de lezingreeksen 'Dinsdag BIEBDAG' i.s.m. de Westkustbibliotheken of de Jeugdboekenweek waar de kleinsten verrast worden of zelf creatief kunnen meespelen.

Een andere troef van de bib is de strandbibliotheek tijdens de zomermaanden. Zo kun je met een spannende roman genieten van zon, zee en zand vanuit je luie strandstoel.

Het laatste snuffje dat men zal bieden vanaf de maand oktober is de uitleendienst van DVD's.

Wees aanwezig op zaterdag 16 oktober 2010 voor de verwendag en de officiële opening van de vernieuwde bibliotheek!!

Meer info gewenst?

Bibliotheek – Kokstraat 18A – 8620 Nieuwpoort
bibliotheek@nieuwpoort.be

Of geef een foonje aan de bibliothecaris Evelyne De Pauw 058/22 30 40

F. Lox

Erfgoedcollectie van de bibliotheek

De bibliotheek van Nieuwpoort legt een erfgoedcollectie aan. Deze collectie bevat werken over Nieuwpoort of geschreven door Nieuwpoortenaars. Het is de bedoeling om er het (culturele) verleden en heden van onze stad in weer te geven.

In de bibliotheek werden alle werken met een link met Nieuwpoort samengebracht in één rek. Enkele voorbeelden : cartoons van Kamagurka (Luc Zeebroek is afkomstig uit Nieuwpoort), een kookboek van Roger Demanet (bedenker van het gerecht "Nieuwpoorts stoofpotje"), poëzie van Rudi Siffer, romans van Fred Germonprez, een boek over het beeldhouwwerk van Paul Baeteman, boeken over de visserij en de reuzen...

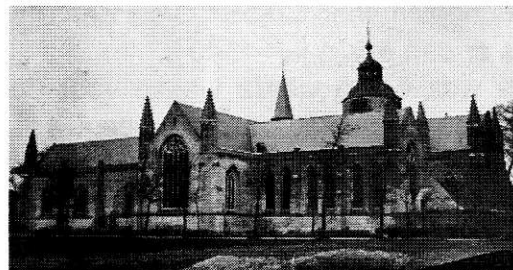
De oudere werken zitten in het magazijn en kunnen via het personeel aangevraagd worden. De zeldzame boeken kunnen enkel na afspraak geraadpleegd worden. Alle titels zijn via de catalogus opzoekbaar.

Zin om eens deze collectie te ontdekken? De bibliotheek is open op dinsdag 10-12 en 17-19, woensdag 14-19, donderdag 17-19, vrijdag 10-12 en 16-20 en zaterdag 9-12u.

Meer info bij Chantal Bekaert (tel. : 058/22 30 40)

Evelyne De Pauw
Bibliothecaris

Grasduinen in het archief De Onze-Lieve-Vrouwekerk

Het lijkt geen twijfel dat de vele belegeringen die Nieuwpoort onderging veel schade aan de gebouwen toebrachten, zodat de bekwame vaklui wel nooit om werk verlegen zaten. Ook de Onze-Lieve-Vrouwekerk ontsnapte er niet aan.

Archiefdossier nr. 3186 leert wat meer over schade en herstellingen. Zo vinden we halfweg de 18e eeuw een bestek voor herstelling wegens de "slechte gesteltenisse" van het dak:

in schaliëdek 15 gaten "gestopt met zeyldoeck dat nu is gerot"

"thien naets (naden) in de looten gooten waervan de sedeure (soudure) is open gebosten" waardoor water in de kerk lekt.

Raming: 3000 schaliën (36 florijnen), 7000 schalië-nagels (7 florijnen), soudurewerk voor herstel van de 10 gaten in de goot (28 florijnen).

Er zijn ook uitgevallen en gebroken leien die 1000 nieuwe leien en 2400 nagels vergen, en de slechte toestand der daken wat vele florijnen vereist.

Aangezien alle baten helpen, dacht pastoor d'Aunay: laat ons met een tombola ook even de portemonnee aftasten van de parochianen en sympathisanten.

Archiefstuk nr. 3185 toont hoe die "loterye met conditiën" ineensteekt, en dat was geen klein bier. Er waren soms meerdere trekkingen, ingedeeld in 4 klassen volgens de kostprijs van het lot.

Zo sloot de eerste loterij af op 11 juli 1752 met trekking op 8 augustus.

Bij de tweede loterij die verliep op 8 december waren zelfs drie trekkingen op 19 december, 30 januari en 13 maart 1753. Voor de derde loterij waren de trekkingen op 11 september 1753 voor klasse 1, 6 november klasse 2, 19 december klasse 3.

Met de vierde loterij krijgen we wat meer inzicht: de vier klassen hadden hun trekking respectievelijk op 4 juni, 16 juli, 27 augustus en 8 oktober 1754. Een lot van eerste klasse kostte 1 florijn 4 stuivers; hier waren 800 prijzen voorzien ter waarde van 5305 fl., met hoofdprijs 700 fl.

Een lot van tweede klasse was al wat duurder: 2 fl. 2 st., met 900 prijzen voor totaal 8510 fl., met hoofdprijs 1000 fl.

Voor de derde klasse moest al wat dieper in de beurs getast: 3 fl. 4 st. het lot, maar hier waren dan ook 1000 prijzen voor 12855 fl. voorzien; de eerste prijs was er dan ook naar: 1500 fl.

Tenslotte was er de vierde klasse voor de ietwat meer kapitaalkrachtigen; per lot moest 4 fl. 10 st. neergeteld, maar de (eventuele) beloning was navenant, want 1900 prijzen lonkten met als hoofdvoel, verschieft niet, 6000 florijnen.

En denk nu niet dat dit een uitsluitend plaatselijk akkefietje was: de loten waren wel te verkrijgen bij pastoor d'Aunay, maar ook te Oostende bij Philips de Rudder, te Oudenburg bij pastoor Coudelier en zelfs te Aalst, Antwerpen, Brussel, Doornik, Gent, Leuven en nog meer. Al bij al een groots opgezet plan, aantrekkelijk, geschikt voor elke beurs, maar wat meteen toont dat er veel geld nodig was voor het herstel van de kerk.

Het document vertelt ons niets over de opbrengst van de loterij, maar we vernemen wel iets over de afnemers van de loten. De notabelen lieten zich niet

pramen en we zien dezelfde namen bij de diverse trekkingen. Vaak ook kochten ze één of meer biljetten om aan vrienden cadeau te doen. Zo schonk mijnheer pastoor 4 biljetten aan Jacobus Douchelet, en 2 aan Joanna Copin, maar zelf kreeg hij er ook 2 van Antonio Goom en een van de heer Gommers, zelfs ook 2 van de pastoor van Aalst. En aangezien voorbeelden trekken kocht mijnheer Gibson (toch ook niet de minste) in één klap 10 loten.

Er was ook een leutige kant aan want men kon loten zowat personaliseren door er een kenspreuk op aan te brengen: "sit nomen domini benedictum" kwam natuurlijk van pastoor d'Aunay zelf. Ook Gommers bleef aan de vrome kant met "al dat Godt belieft", maar wat bedoelde Goom met "voor den swarten en den witten en drie die daer by sitten" aan het adres van Douchelet?

Hier dan een greep uit de vele spreuken: "t is voor een arme sloore", "kort en goet, wel baete doet", "voor myn papegaey", "voor myn wyf", "een Godt, een lot", "zet er op dat ge wilt" (geen inspiratie?), "P.N.G.N.V.P.F." (iemand een idee?), "pour mes amours", "voor een sevenste soone", "voor een dicke vette boerin", "nu ben ick keunemelker", "om een soete lief", "pour la bergère", "uttelick en tuttelick", "au plaisir de monsieur", "het geluck die vliegt, die tvangt" (won 100 florijnen), "om een kindtskorf", "voor Hanske in 't Kelderke", "date et dabitur vobis" (die won 600 fl.), "een jonge meyt is geerne", "dat myn man niet weet", "de Reuze van Nieuport". En wat dacht je van deze bescheiden persoon "ick ben met een cleen content" beloond met een prijs van 800 florijnen?

H. Boydens

Colofon

Redactieadres:

Vrienden van het Patrimonium

p/a Kaai 50 – 02/04 – 8620 Nieuwpoort

Verantwoordelijke uitgever G. Demerre

Canadalaan 61 - 8620 Nieuwpoort

